

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravišтво lista je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz Trsta) se nam piše 14. febr.: Prestalo je biti srce možu, katerega je spoštovalo vse, prijatelj in protivnik, rojak in tujec Jarnej Legat, škof tržaški in koperski, vitez reda železne krone, tajni cesarjev svetovalec, itd., je bil rojen Slovenec na Gorenjskem v Naklem 16. avg. 1807 l. Njegov oče je bil cerkovnik, akoravno je imel veliko družino, dal je dečka v šolo v Kranj, potem v Ljubljano v gimnazijo. Iz ljubljanskega gimnazija je šel zaradi sitne okoliščine v Goriško semenišče. 19. sept. 1830 l. bil je za duhovnika posvečen, in potem je šel na Dunaj v Augustineum, kjer je postal teologije doktor. Po dovršeni študij na Dunaji poklical ga je njegov strije goriški nadškof Valand za svojega tajnika. Potem je bil profesor teologije na semenišči v Gorici. Tržaški škof sloveči slovenski literat Ravnikar, poklical ga je za svojega kancelarja. Po smrti tržaškega škofa je bil imenovan od cesarja Ferdinanda on za to mesto. Pomagal je ubogim ne glede, je li kdo katoličan, brezverec, grk, luteran ali kar si bodi. Plačeval je ubogim družinam stanovanje, več dijakov je podpiral svoje sorodnike je vzdrževal, tri nečake studirati dal. Škof Legat pa je bil tudi dober Slovenec. Dokaz temu je to, da kadar smo prišli k njemu prosit za kako narodno podporo, nij nikdar svoje pomoči odrekel. Ko je prvi „Primorec“ izhajal, (namreč mislim, ko je bil še resen, a ne pozneje, ko je pod Mohorčičem in Haderlapom komunardoval) imel je velike materialne ovire, a ko je Legat za nje zvedel, odstranil jih je rado-

darao. Pri tržaškem kapitulu se je čez 100 iztisov onega lista oddajalo. Kar se cerkveno politične stvari tiče, ostal je vedno neutralen in se nij mešal v ostre in fanatične borbe. Svojim duhovnom nij pašoval, nobenih „Uršk“ okolo njega nij bilo, tržaški in koperski duhovni so imeli v njem prijatelja, ki jim je dal prostost po svoji vesti pošteno delati; za to so iz Kranjskega dohajali radi duhovni v tržaško škofijo.

— († Fidelis Terpinec.) Zopet je umrl za Kranjsko deželo, posebno pa za tukajšno kmetijsko družbo jako zaslužni rojak, dobrotnik vsem podpore potrebnim, vzlasti iz prejšnjih tečajev „Novic“ vsem Slovencem dobro znani Fidelis Terpinec. Zadnja leta se je za javne zadeve menj brigal.

— († Jurij Zavašnik) kanonik in bivši glavni šolski nadzornik, je v petek umrl. Pokojnik je bil sicer ultramontanec čiste vrste, a poleg tega eden onih pri nas vendar redkih duhovnikov, ki so za nemškutarstvo živo zavzeti, zaradi česar je bil vzlasti v pokojnem Einspielerjevem „Slovenci“ večkrat imenovan, in od „liberalne“ (?) ustavaške stranke česten. In sedaj je tudi on, v Ljubljani sploh znan, zapustil kraj naših trdih borb, kjer brat bratu življeje greni. Mir mu!

— (Iz Vidma) pri Savi se nam piše 8. febr.: Ker se uže nemškutarji v enomer upirajo na slovenske kmete, da hočejo tajščino v ljudskih in srednih šolah imeti, naj jim nekoliko to resnico pojasnimo. Sitno in ne-hvaležno je uže res odbijati napade slovenskih protivnikov. Naj se jim stanje našega naroda še tako opisuje in naj se jim pred

oči predstavlja še tako logično, da slovenski kmet za potujčene, pokvarjene šole ne mara; oni gonijo vendar v enomer staro izmišljeno pesen, da ljudstvo nemščino želi. Res je mala frakcija teh misli, da je namen šol le ta, da se deca v njih nemščine učé. Druge šole taki ljudje ne poznajo, ker so oni v prejšnjih šolah tudi le z nemščino se ukvarjali. Domači naši sovražniki in Nemci si bodo morda mislili, da morajo ti kmetje, kateri so se v šolah izključljivo le nemščine učili, v tem jeziku vendar na pol izurjeni biti. Pa varajo se. Blagovolite se mestni nemškutarji (na deželi jih nij) k nam mej kmete potruditi, ter podučujte se o naših razmerah. Potem bode drugače govorili in pisali. Nekateri kmetje, kateri so bili več let pri vojaki klatijo nemščino, da je groza. Vsak Nemec, kateri k nam pride, se jim posmehuje. V šoli se pa niso naučili niti svojega jezika, niti nemščine. Uboge sirote so. Le mladi kmetje, kateri so uže v slovenske šole hodili, so slovenskega čitanja in pisanja zmožni, ter se v vseh rečeh od kmetov starih šol odlikujejo. Take šole hočejo kmetje, v katerih si njih sinovi um bistrijo, in to se stori na narodni, naravni podlagi. Popačene in potujčene šole pa nečemo več podpirati, saj vidim, kakovšen sad rodijo take šole.

— (K mariborski okr. sodniji), desni breg Drave, pride za sod. adjunkta dr. Bauman.

— (Iz Mozirja) se nam piše 8. febr.: Prebivalcem savinske doline bode morebiti znano, da je celjsko glavarstvo, jedno izmej največjih v Avstriji. Da je pri takem ogromnem številu Jozafatovih prebivalcev uradovanje jako težavno, bode vsak človek priznaval, akopram imamo izvrstnega še precej enakopravnega in jako delavnega gospoda glavarja. V mnogih krogih se je uže misel rodila, prositi slavno vladu dovoljenja, da bi se delilo celjsko glavarstvo, ter tako osnovalo drugo z sedežem v Mozirji, trgu gornje savinske doline. Misli so postale dejanja in tako je romala prošnja gornjih Savinčanov v državni zbor. Denes nam je

došel v roke stenografičen zapisnik 105 seje, od dne 29. januarja t. l., državnega zbora.

G. Schaffer je bil kot odsekovec za peticije govornik. Okrajni zastop v Gornjem gradu, v političnem okraji Celje, na Štírskem, prosi namreč slavno vladu, da bi ona potrebne korake storila, da bi se napravilo novo glavarstvo v gornji savinski dolini s sedežem v Mozirji. Istina je, da je celjsko glavarstvo nenavadno veliko; celo dvomimo, da bi bilo kako večje, nego je omenjeno. Za korist prebivalcev savinske doline in žurjenja uradovanja, zdi se nam potrebno celjsko glavarstvo zmanjšati, respektivno deliti in dve glavarstvi napraviti. Peticijski zastop je to dokazal s tehtnimi razlogi in upa, da bode slavna vladu dovolila drugo glavarstvo v Mozirji ustanoviti. Pri glasovanji je bila večina za delitev glavarstva, tedaj upamo, da pridemo kmalu do zaželenega cilja in dobomo glavarstvo v Mozirji.

— (Šolstvo na slovenskem Štajerji) veselo napreduje, posebno more vsakega domoljuba veseliti to, da se v slovenskih občinah šole ustanovljujejo ali uže obstoječe na več razredov razširjujejo. N. pr. Sv. Jurij pri Celji je nedavno razširil svojo šolo za en razred in letos zopet za en razred, baš tako tudi Šmarje pri Jelšah. Šole se sicer po vsem slovenskem Štajerji prav marljivo razširjujejo, in ako te šole ne bodo ponemčevalnice, nadejati se je mnogo večje omike pri naših potomcih, nego pri sedanjem narodu. O tem napredku nam priča nov imenik štajerskih učiteljev in šol, ki ga je dež. šolski nadzornik Rožek te dni na svetlo dal.

— (O Mozirski posojilnici.) Ker Mozirčanje niso sami napravili svoje posojilnične zadruge kakor so se lotili, bode kakor se nam piše Šoštanjska posojilnična in hranilnična zadruga naredila v Mozirji filijalo. Prvi koraki v to so uže storjeni.

— („Slovenski Gospodar“) je edini slovenski list, ki niti v enej številki nij dosedaj mogel iziti, da bi z znanim svojim „šilom“ v nas ne drezal. Vsi drugi so se bolj ali menj uže naveličali domačega

pikanja, le Ulaga ne. Torej je prava sreča, da pojde v Konjice duše past, in ne bode več v Mariboru razdvoja, intrige in sovražstva do svobodomiselnih slovenskih narodnjakov netil.

— (Slovenski umetnik v Ameriki.) Sin podobarja in lesorezca iz Bleda g. Ivan Ambrožič, ki je pred nekaj leti odpotoval v Ameriko, izuril se je baje tam prav dobro v podobarskeje umetnosti. Delal je v Ameriki pri prvih mojstrih, v Novem Jorku, Filadelfiji, Washingtonu, Bostonu in drugih mestih. V Jova City se je pri tamošnjih Čehih izvrstno naučil češčine, dalje govori tudi francoski in angleški. Ostane le še nekaj časa v Ameriki, potem se vrne nazaj v domovino.

— (Iz Vinkovca) v Slavoniji se nam piše 11. febr.: Denes so pri nas obesili osem mož ob enem. Štirji iz mej njih so pred 14. dnevi po noči napali poštni voz, obstrelili voznika in polastili se denarja 4000 gld. Mej tem, ko so lopeži lomili do denarja, ušel jim je bil voznik, in se dovelkel do bližnje vasi, Andrijevec, kjer je tamošnji krčmar vzel ga pod streho. Proti jutri pridejo roparji skozi to vas, dva na vozu, dva peške za njima. Krčmar na pragu jih vpraša, če morebiti ne vedo, da je oropan poštni voz. Oni odgovore, da ne, češ, da pridejo iz Broda. Ali krčmar, ki je po voznikovem popisu menil enega iz mej teh spoznati kot sokrivnega roparja, hitel je njihov prihod naznaniti žandarjem, ki tudi brš vse štiri primejo in zapro. Po kratki preiskavi je vse na tanko prišlo na dan. Ob enem so pri tej preiskavi dobili tudi še štiri druge zločince, ki so pred tremi leti blizu tam oropali poštni voz in do zdaj bili le v zaporu, ker sodniki po njihovem tajanju še niso bili prišli do čistega. Pri končni obravnavi, na pepelnično sredo pak je bilo vseh osem po preki sodbi „Standrecht“ krivih spoznanih k smrti na vešalih. „Preki sud“ tukaj namreč še zmirom velja za roparje in morilce. V četrtek zjutraj ob sedmih je naznanila se jim sodba, in ob enem, da morejo še tri ure živeti. V tem časi so izpovedali se in da bi

omotili se, popili mnogo rakije. Ob poli enajstih so konjiki in velika množica ljudij spremili jih do četrte ure oddaljenih vešal. Zločinci so vsi dobro hodili, eden celo je cigaro pušil do vešal, v četrto kotu, tako, da po dva in dva kola na eno stran. Vpričo kolov so vsi zločinci dosta skesano, samo tiho govoreč z duhovnikom stali obrnjeni od vislic. Po tem so šli v presledku katic 10 minut zapore na vislice. Njeden se nij branil, le eden je jokal.

— (Iz seje kranjske kmetijske družbe) 2. febr. V tej seji je subvencijski odbor razdelil državno podporo 1010 gld. za sadje- in vinorejo tako, da je po ukazu sl. ministerstva kmetijstva pred vsem drugim ozir jemal na drevesnice in vrte ljudskih šol po deželi. Po tem vodilu se je na prošnjo Kranjskih šolskih svetov dalo za uravnavo šolskih vrtov in drevesnic šolam v Radovljici, Kranji, Škofji Loki in Metliki po 90 gl., — šolam v Postojni, Žužemberku, Košani in Želimljah po 70 gold., — šolam v nemški Loki, Ibanu, Planini in Zagorji po 50 gld., gosp. Jož. Vodetu, namestniku podružnice kmetijske v Dolskem, za podporo v podučevanju kmetijske mladine v sadjereji 25 gld., — Radovljiški kmetijski podružnici za nadaljevanje zasadbe sadnega drevja poleg ceste od Lesec proti Bledu 45 gld., — vrtu kmetijske družbe na Poljanah v Ljubljani 100 gld. za to, da se ondi obilo sadnih dreves zarezja in vzlasti šolam po kolikor mogoče nizki ceni sadno drevje prodaja, Horjulski in Koprivniški šoli pa in Jan. Borštniku v Dulah, ki so sadnega drevja prosili, se ga nekoliko brezplačno da. Odloženo pa je bilo dalje to, da se gori omenjenim šolam polovica državne podpore krajnim šolskim svetom takoj da, polovica pa še le potem, ko se dokaže, da je drevesnica dodelana. — Dalje je bilo sklenjeno, naprositi vodstvo svilorejskega poskuševališča v Gorici, naj poskrbi družbi naši nakup 25 unč zdravega semena svilnih črvičev, da more s tem postreči našim domačim svilorejcem. — Vodstvu Slapške šole v Vipavi se da Porentov in Sumperjev panj. — Ker o zadevi uravnanja

reke Krke od Bele cerkve do Krške vasi podružnici v Novem mestu in Krškem niste še poročali, deželni odbor pa je družbo kmetijsko pogнал za poročilo, se naprosite imenovani podružnici, naj ponaglite svojo poročilo, katero mora priti v obravnavo prihodnjemu deželnemu zboru.

— (Iz Trsta) se nam piše 10. febr.: 9. feb. o polnoči, kakor po navadi smo tržaški prebivalci odpravili mogočnega Pusta z ognjem in vodo. Na molo st. Karla ga je spremila velika množica in potem so ga sežgali, končali in nazadnje še njegove ostanke v morje potisnili. Pust pa je res s svojim ministerstvom čudno kraljeval; vse je pustil, kar je kdo hotel storiti, še celo bankovce po 1—5 in 10 goldinarjev so na drobne kosce razrezane namesto sladkarij v kočije nobles metali. Da je to istina tukaj vam priložim nekaj eksemplarov. Potlej pa tožimo Tržičani o mizeriji, a na corsi na tisoče uničenih bankovcev frči po zraku, ki niso za nič, ker so tako okroglo razrezani, kot nalašč. (Po naši sodbi so ti bankovci ponarejeni. Uredn.) Kaj posebnih alegorij nij bilo. Omenim le necega voza, ki je imel spredaj zastavo rumeno s črnimi črkami „L. Adria“ na njem pa so bili baje črkostavci Llojdove tiskarne, delavsko oblečeni, s torbami na obrazih, na vozu pa so polento kuhali in jo mej množico razdeljevali in očitati gospodi „polenta, polenta, altro che confetti“. To je hotela biti demonstracija oficijalnega lista („L. Adria“) proti baharijam nekaterih Tržičanov. Ljudstva je bilo vse natlačeno, in do poznega jutra se je razlegal še odmev Kurenta. Tudi tujcev smo več videli.

— (Surovost.) Iz Bleda se nam piše: Predpustni ponedeljek pripetil se je pri nas najostudnejši čin, vsled pijančevanja in zapravljenosti. Posestnik Lovro Pogačnik, vulgo Kapus iz Žaleč, prišel je v ponedeljek ob 1/2 5 uri popoldne pijan iz Radovljice domov. Ko pride v hišo nasmehne se mu 23 letna njegova žena prav prijazno. Pijanec pa jej je vrnil prijaznost na najsurovejši način. Natepel je surovež ubožico, vrgel jo na

tla in hodil po njej, tako, da je vsled pretepa na pustni vtorek zjutraj ob 4. uri umrla. Pred pogrebom v četrtek so jo raztelesili in zdravniki so se prepričali, da je imela zelo natanko vidne rane prouzročene po pretepu zaradi katerih je mogla umreti. Počil jej je namreč želodec, ko jo je kruti mož na tleh tlačil. Hudobnež je bil pri raztelesenji navzočen, ko so pa zdravniki enoglasno izrekli, da je zavoljo pretepa umrla, zgrabili so na ukaz preiskovalnega sodnika morilca žandarmi in ga takoj odpeljali. Zapravljivec prosil je še, do bi ga pustili pri pogrebu, ali odločno so mu odrekli, da nij vreden biti navzoč. Moral je tedaj takoj oditi in pretečeno soboto prignali so ga žandarmi uže v Ljubljano, kjer bode čakal svojega plačila.

— (Živinska kuga) — kakor se nam od slovensko-ogerske meje piše: je nehala, ko je po Ogerskem in Hrvatskem, zlasti u Varaždinu grozno razsajala (kjer so poskušali cepljenje goveje kuge, kakor oglas iz Varaždina od 26. ruj na 1874 kaže). Radi tega so živinski semnji povsod pri nas zopet odprti. Tudi kordonska straža ob štajersko-ogerski meji je odpravljena. Živinozdravnik, kateri je na železniški postaji Središče nastavljen bil, da je na železnici preiskoval, dobil je denes svoj odpust. Velika dobrota je to zlasti za naš kraj, ker je uže bil marsikateri v strahu, kje krmo za živino dobiti, katero je prejšnja leta na Ogerskem kupoval.

— (Strašen umor.) Iz ogersko-slovenske meje se nam piše: Pretekli mesec prihruli so v neko stražajnico železniške črte Barč na Ogerskem tatje, hoteč krasti. Stražaj jih zapazi, ustrelil in jednega rani. Ostali ulomijo vrata, zvežejo stražaja, položijo ga na mizo in mu zarežejo vrat. Uboga žena morala je skledo držati in v njo kri svojega moža streči. Po umoru moža zvezali so zločinci tudi ženo, njej usta zamašili in potem s kravo potegnili. Šestleten otrok izvleče materi zatik iz ust, ter jo tako pogina reši.

— (Stekel pes) je minole dui bil prinešen v živinozdravnišnico tukajšnjo, ki je popadel svojega lastnika in enega otroka,

— (Pobožne žene pred sodbo.) Ob svojem času smo poročali, kako so se bile ženske v Šmarjeti v Rožni dolini na Koroškem zavoljo svojega fajmoštra steple. Sedaj jih je bilo 7 pred sodnijo v Celovci in obsojene so reve na šest tednov, ene celo na tri mesece zapora. Fajmošter njihov je bil za pričo poklican, in ga je predsednik večkrat opominjeval, naj se spodobno obnaša.

— (Surovost.) V nedeljo zjutraj so fantje iz Zagradišča Andreja Skobica iz Javorja, kateri je od maše iz Marije v polji domov šel, brez kacega uzroka napali, ter ga na glavi težko poškodovali.

— (Rop.) Neznan človek je napadel 25. jan., zvečer posestnika Franceta Kušarja iz Dola na potu med Mednom in Semčico, ter ga z nožem na desni roki lahko poškodoval in mu 15 gld. s silo vzel.

— (Poboj.) Pustni vtorek zvečer je Matevž Švajgar iz Stanič Antona Čepelnika in Janeza Šušteršiča, oba od ondot s kameni in sicer prvega na glavi, zadnjega na nogi in roki težko poškodoval. Potem je šel Matevž Švajgar k Mici Šušterčevi, ter je tam še z drugimi tovariši pri okni 18 šip potolkel. Sin Janeza Šušteršiča France, je pa enega teh fantov z imenom Košenina z puško v noge ustrelil. A Janez Šušteršič in njegov zet Jože Novak sta se s tem maščevala, da sta v hiši Švajgerjeve matere duri razbila in pri 5 oknih vse šipe raztolkla.

— (Tepežev) je bilo zadnje dni predpusta vsled pijanosti na raznih krajih, kar pričajo polne policijske ječe in bolnica. V Ljubljani so se pustno nedeljo po noči na štirih krajih tepli.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Ministersko krizo na Dunaji priznavajo sedaj skoro vsi ustavoverni listi. Načelnik min. Auersperg je baje uže v nekem odboru naznanil, da bode vprašal v zboru ali ima še zaupanje. Ustavoverni „Fremdenblatt“ bere ministerstvu litanije kakor oni dan „N. fr. Pr.“, da nij nič storilo in nij zmožno ljudstvo zadovoljiti, da vlada vsled tega povsod apatija. Drug ustavo-

veren list pak se šali iz tega, da so bili predvčeršnjem kar štirje ministri na enkrat „bolni“ in nijso mogli v drž. zboru navzočni biti, najbrž ker so po Auerspergovih besedah „ein harmonisches ganze“ se tudi bolezen na vse harmonično raztegne. — „Frankfurter Zeitung“ in za njo tudi dunajska „Deutsche Zeitung“ pa celo pripovedujeta, da je cesar rekel ministru Auerspergu: „Vi ste me glede Banhansa nalagali (getäuscht), jaz potrebujem neomadeževanih ministrov.“ Torej podgane uže Auerspergovo barko zapuščajjo, znamenje, da se bode kmalu utopila. In če ne pogrezne uže nikogar nego Stremajerja in Banhansa, dobro bi bilo za sedaj, kasneje itak pridejo še drugi na vrsto.

Vnanje države.

Ker je **papež** uže tako visoko v letih, da utegne vsak čas naglo umreti, ugiblje se rado, kdo bode njegov naslednik. Angleški list „Times“ imenuje kardinala Rauscherja. Teško vrjetno, ker da si je R. ultramontan čiste barve, jezuitje uže dolgo ne puste drugega na papeški stol sesti, nego kacega Italijana a Rauscher je Nemec (poleg tega tudi zagrizen sovrag Slovanov.)

Italijansk list „Epoca“ prinaša pismo pokojnega italijanskega agitatorja Mazzinija, do Bismarka od leta 1867. Uže tačas je veliki italijanski politik vedel, da pride mej Nemčijo in Francosko do vojske in je iz sovrastva do Napoleona na to delal, da Napoleon nij dobil Italije za zaveznico. Bismark je uže prej v tem smislu delal in Mazzini, kateri za to protifrancosko agitacijo en milijon lir v onem pismu od Bismarka zahteval, mu je s svojim velikanskim vplivom pomagal, — z vspehom, kakor je zgodovina pokazala. Sicer pa se pošteni Mazzini nij skladal s Bismarkovo politiko, le njegovo vztrajnost in njegovo sovrastvo do tujcev je občudoval. Mazzini je baš delal, kakor je on sodil, da je za njegov narod najboljši.

Gospodarske stvari.

Kako naj govedarji odgojajo goveda.

(Piše Blaže Pernišek.)

(Dalje.)

Od sedaj naprej se začenja pomalem vedno več ovsa polagati teletu na dan, in sicer toliko časa raste to množenje ovsene podloge, da dobiva tele na dan uže 2 funta vsega ovsa. K tem 2 funtom ovsa se dodaje 1 funt lanenih kravajcev in 1 funt

rženih odrobav, kar se vse to zmeša z nekoliko zrezane otave. Zraven te izvrstne mešanice se pa poklada teletu še toliko cele otave, kolikor je more pojedati. Kakor se vidi, torej odpade sedaj primešavanje lanenega semena.

Zgoraj omenjena mešanica se pa ne sme do konca 1. leta prav nič niti v velikosti, niti v kakosti spremeniti; polaga se mora z rastjo vred le s pokladanjem sena (otave ali pa mrve) pomnoževati.

Skušnje so pokazale, da se izredé zdravjša in močnejša goveda sè suho polago, nego pa, ako se jim daje povlažena ali sploh mokra klaja; to velja za 1. leto.

Prav dobro je baje, da ima tele večkrat pri sebi soltar za oblizavanje.

Teletu ne sme nikedar manjkati bistre vode, ko je žejno; postana ter izpridena voda je škodljiva.

Ne zadostuje pa še samo dobra polaga in pijača nego treba tudi skrbeti za snažen, suh in baš prav topel teletnjak. Pa tudi česati treba teleta vsaki dan; boljše je, da gospodar omisli štrigelj in ščetinko za svojo živino, nego pa, da bi cmakal tisti nepotrební tabak, kar je vse skupaj: fajfa ali pa smodka neumna in čisto nepotrebna naprava, bodi si pri kmetu ali pa pri gospodi. Jaz sam ne umejem tega, kako morejo gospodje narodni učitelji, kakor tudi mašniki še v 19. stoletju tako nazadnjaški biti, ki so vendar učitelji nevednega naroda! No, tisto klerikalno šnofanje so vsaj nekoliko opustili, toliko omike je uže prodrlo mej ljudi. Česanje govedu jako dobro dene ter zelo pospešuje rast. Vsak človek naj to po sebi sodi, ker tudi njega zadovoljuje glavnik, ker mu drobi luskinje (t. j. staro kožo) od glave.

Govedo naj 1. celo leto uživa slobodo, ter naj se navezuje pred letom, nego da se mu prostor, da skače po njem (po teletnjaku pod streho) ter si krepí život, da lepo razrašča. A premnogi slovenski kmetje pa imajo to vero (prav neumno), da tele precej privezavajo, da se je le prvič sklonilo in na noge postavilo izpod matere — ko je še mokro! Kakor na sv. Petra neusmiljeno namotavajo železne verige na nja! Kaj se je li tele pregrešilo, da mora precej biti jetnik?

Kar se tiče prostora v teletnjaku, treba znati, da zadostaje 8 do 10 čreveljev. Ako je teletnjak dolg pol peti črevelj, širok pa 4 črevelje, pa je tega prostora baš 18 kvadratnih čreveljev, kajti 4 krat pol 5. črevelj je 18 čreveljev. Pa če tudi je manjši prostor,

boljši je vendar, nego pa veriga! Ako je pa vreme ugodno, posebno dobro je, da skakajo teleta pogosto tudi zunaj, vsaj po dvorišči; še boljše pak je, da ima gospodar navlašč za to ograjeno dirjališče na suhej senčnej trati. To se svetuje za vsak dan. Ako pa na pašo hodi, pa se tako dosta razhaja tele; vendar pa predaleč se naj ne goné. Ako se tele zadosta spreha, gotovo ne bode pozneje leno in okorno govedo in zraste širceih kostij, kar je lastnost vsacega lepega goveda. Ako se telica premalo premika (tudi krave tako), ne ubrejajo se lahko, voli taki niso za vožnjo in bik je (kakor tudi krava) slab za pleme, ako se kot tele nij dosta premikal.

(Konec prihodnjič.)

Kmetje, cepite nerodovitne trte.

Sedaj se bliža rezitev, v kateri se lahko dobiva rezina plemenitih in rodovitnih trt; pa tudi čas za cepljenje je ugoden sedaj. Koliko slabe trte imate, n. pr. Dolenjci. Glejte, lahko je nadomestujete z boljšo če tudi je ne izkopavate: cepite jo v več krajih in k malu imate novo trajo. Cepi se skoro čisto tako, kakor drevje. Moj brat Davorin je to minolo leto poskusil s prav dobrim vspehom. Sezite po rizeci, žlahtnini traminci šiponu in dr., koje sem lani popisal v „Slov. Ted“! Kolikokrat sem se uže ponudil, da postrežem brezplačno vsakateremu, a bele vrane se mi oglasé. Bogmé; zakaj smo pa na svetu? Ker pa ne stori vsako pleme v kateri koli zemlji, naj vsak o tem nauči iz lauskega „Tednika“. Kedor potrebuje take rezine, lahko mu je pošljem iz Ljutomeru.

Pernišek Blaže.

Javni dolgovi raznih držav na zemlji.

Lani sem priobčil pregled raznih davkov po evropskih in neevropskih deželah, ter jih na podlagi Jesenkovega „Občnega zemljepisa“ razdelil mej posamezne prebivalce. Denes naj tu priobčim pregled javnih dolgov celega sveta. Ko bi delo ne bilo prenujno, pregledal bi razvitek te more, ki v korist nekaterih kapitalistov i — tlačí narode v njihovem duševnem in gmotnem napredku. Tudi sledeče kazalo kaže svote preračunene v franke, da vsak sam lahko primerja strašanske dolgove zlasti evropskih držav.

Ime dežele in leto in sicer konec leta	Pravi dolгови	Papirni denar	Dolgovi na železnicah	Skup
	v milijonih frankov			
Avstrija (Cislajtanijska) 1872	5796.9	705.0	?	5796.91
Ogersko (Translajtanijska) 1872	2060.0	117.5	25.0	2310.05
Prusko 1872	842.1	76.7	805.3	1647.4
Bavarsko 1871	388.6	45.0	455.6	844.2
Sasko kraljestvo 1872	116.3	45.0	315.0	431.3
Virtemberško $\frac{1}{6}$ 1873	103.4	12.9	303.0	406.5
Badensko 1872	76.3	13.9	303.6	379.8
Druge nemške dežele 1871—1872	353.8	44.2	250.9	604.6
Vsa Nemčija 1871—1872	1880.5	237.7	2433.4	4313.8
Italija 1872	10060.0	790.0	?	10850.0
Španjsko 1872	8500.0	?	?	8500.0
Portugaljsko 1872	2500.0	?	214.0	2714.1
Francija 1873	22756.0	133.0	—	22889.1
Velika Britanija $\frac{1}{4}$ 1873	19624.4	—	—	19624.4
Belgija $\frac{1}{3}$ 1870	460.0	—	? 300.0	760.1
Holandija 1872	1738.7	21.4	? 281.5	2020.2
Luksemburško 1872	—	—	12.0	12.0
Dansko $\frac{1}{4}$ 1872	234.5	—	? 90.0	324.6
Norveško 1871	41.1	—	1.4	42.5
Švedsko 1871	5.6	2.0	170.9	176.5
Švajca 1868	?	—	?	168.3
Rusko 1871	8740.6	2247.3	?	8740.6
Finlandija 1872	3.2	—	43.4	46.6
Turško 1873	2868.0	—	800.0	366.8
Grško 1870	221.5	—	—	251.5
Rumunsko $\frac{1}{7}$ 1872	58.5	—	86.0	154.5
Srbsko 1872	—	—	—	—
Zedinjene države v Sev. Am. 1873	13250.0	2433.5	—	13250.0
Republika argentinska 1871	270.8	—	? 100.0	370.8
Bolivija 1871	54.1	?	? 100.0	154.1
Brazilija 1872	1724.0	420.8	—	1724.0
Kanada 1871	581.0	54.5	50.1	631.1
Britanske naselbine 1871	?	—	?	48.4
Naselbine v Srednji Ameriki 1872	104.0	?	235.0	339.0
Člisko 1871	178.3	—	39.4	217.8
Kolumbija 1872	265.6	—	—	265.6
Haiti 1872	22.5	—	—	22.5
Paragvaj 1872	1205.0	—	—	1205.0
Peruvansko 1872	752.5	—	672.5	1425.0
St. Domingo 1871	18.1	—	—	18.1
Urugnajsko 1872	273.5	—	—	273.5
Venezuelsko 1872	625.0	—	—	625.0
Egipt 1872	723.8	—	318.7	1042.5
Kaplandija 1871	36.8	—	?	36.8
Otok Mavricij 1871	27.5	—	—	27.5
Republika Orange 1872—1873	1.5	1.5	—	1.5
Republika Transvaalska 1873	1.6	—	—	1.6
Tunizija 1872	125.1	—	125.0	125.0
Indija angleška 1871	2750.0	—	? 56.0	2806.0
Avstralija 1870—1872	359.3	—	? 600.0	954.3
Havaj 1873	0.8	—	—	0.8
Japonsko 1873	767.0	552.0	25.0	792.0

Po takem imajo vse evropske dežele skup 92.400 milijonov frankov dolga, ameriške 20.570 milijonov, druge pa le 5788; vsega dolga je 118.750 milijonov frankov. Avstrija ima tega 4.88 % (odstotkov), Ogersko pa 1.95 %; vsled zadnje vojske največ ga pride na Francijo (19.16 %); potem pa na Veliko Britanijo (16.52 %) in zedinjene države (11.17 %), na Rusko (7.3 %); naj manj pa na Srbijo namreč 0 %. Na vso Evropo pride ga 77.8 %, na Ameriko le 17.32 % in na ostali svet komaj 4.87 %.

Če razdelimo velikanske te dolgove mej posamezne prebivalce dotičnih dežel (število prebivalcev po Jesenkovem „Občnem zemljepisu“), pride ga na vsakega človeka v

Franciji . . .	625 frank.	Virtemberškem . . .	220 frank.	Čilskem . . .	109 frank.
Portugalu . . .	621 "	Egiptu . . .	? 200 "	Rusiji . . .	109 "
Veliki Britaniji . . .	612 "	Rep. Argent . . .	195 "	Nemčiji . . .	105 "
Peruvanskem . . .	570 "	Daciji . . .	180 "	Kolumbiji . . .	89 "
Holandiji . . .	546 "	Kanadi . . .	186 "	Boliviji . . .	78 "
Španiji . . .	? 500 "	Bavariji . . .	174 "	Prusiji . . .	66 "
Avstraliji . . .	475 "	Braziliji . . .	173 "	Švajci . . .	65 "
Venezueli . . .	416 "	Saksoniji . . .	169 "	Svediji . . .	43 "
Italiji . . .	379 "	Ogerskem . . .	160 "	Rumuniji . . .	33 "
Zed. države S. A. . .	333 "	Greciji . . .	148 "	Norvegiji . . .	25 "
Avstriji . . .	285 "	Belgiji . . .	147 "	Japonskem . . .	? 25 "
Badenskem . . .	260 "	Turčiji . . .	? 140 "	Grškem . . .	— "

Narodni statistikar.

Razne stvari.

* (Iz zgornjega Štajerskega) se 9. t. m. piše, da tam vedno sneži in je posamezne hribske vasi, tako zapal, da nij mogoče do njih. Ljudem je za živinsko poklajo hudo. Tudi okolo Dunaja je debel sneg. Pri nas smo torej na boljem.

* (Štirje vojaki utonili). Na svečnico je hotelo v Klosterneuhurgu blizu Dunaja 7 tam nameščenih pijonerjev iz Langenzersdorf domov se vračaje od neke plesalne veselice, — v malem čolniku preveslati čez Donavo, da bi bili prej v kosarni. Vsled silnega viharja valovi prekucajejo čoln. Le trije so se rešili s plavanjem, drugi štirje našli so v hladnih valovih reke Donave svoj grob. —

* (Samomor zaradi ženitve.) V Segedinu vzela sta se v minolem pustu dva mlada človeka. Po poroki se vrne ženin domov, gre v skedenj, ter se je hotel tam obesti. Ali h sreči so še pravi čas zapazili ter prerezali vrvi, na kateraj je uže visel. Toda takoj potem je poskušal zopet samomor, ki se mu je tudi posrečil, kajti domov prišedša nevesta, ga je našla mrtvega. Uzrok samomora je bil, ker so ga njegovi zlahtniki silili, da je vzel za ženo dekleta, katerega nikdar ljubil nij, ter se še živ izrazil večkrat, da ne preživi dneva poroke.

* (Pruski milijonarji). Na Pruskem je 169 kapitalistov, izmej katerih ima 49 po en milijon, ostali od pol drugega mi-

lijona, do 14 milijonov tolarjev. Poslednji je Krupp in poleg njega še Rothschild s 34 milijoni tolarjev. Osem in šestdeset teh milijonarjev biva v Berlinu, ki spada kakor je znano, mej ona mesta, kjer je največje uboštvo.

* (Svatba z jokom.) V neki vasi na Češkem se je ženil vdovec z vdovo. Ko so bili vsi svatje skupaj in uže na poti v cerkev, spomni se ženin, da manjka neveste. Nekam je bila šla; napotijo se vsi iskat jo in kje so jo našli? Na grobu svojega prvega moža, kjer je bridko jokala kleče. Rekla je, da se je morala ločiti od njega, pred novo poroko. Redka ženska! Ženina vdovca pa je baje globoki čut zvestobe neveste svoje tako genil, da je tudi on začel bridko plakati, ter pokleknil — na grob svoje „ranjce“ Še le potem so šli v cerkev.

Tržne cene

v Ljubljani 17. februarja t. l.

Pšenica 5 gld. — kr.; — reč 3 gld. 60 kr.; — ječmen 3 gld. 10 kr.; — oves 2 gld. 10 kr.; — ajda 3 gld. — kr.; — prosó 3 gld. 10 kr.; — koruza 3 gld. 20 kr.; krompir 2 gld. 40 kr.; — fižol 5 gld. 60 kr.; masla funt — gld. 53 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 34 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 28 kr.; — teletnine funt 26 kr.; svinjsko meso, funt 29 kr.; — sena cent 1 gld. 35 kr.; — slame cent 1 gld. — kr.; — drva trda 7 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Loterijske srečke.

V Trstu 14. febr.: 6. 2. 22. 25. 26.